TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2015. gada 16. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Valsts atbalsts — Jēdziens — EKL 87. panta 1. punkts — Bankas iestādei piešķirtas privilēģijas — Sabiedrība, kas pilda sabiedrisko pakalpojumu saistības — Pastāvošs un jauns atbalsts — EKL 88. panta 3. punkts — Valsts tiesas pilnvaras

Lieta C-690/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Monomeles Efeteio Thrakis* (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 18. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 27. decembrī, tiesvedībā

Trapeza Eurobank Ergasias AE

pret

Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE) ,

Pavlos Sidiropoulos .

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents) un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Trapeza Eurobank Ergasias AE* vārdā – *A. Mitsibouna* un *E. Katsigianni*, *dikigoroi*,

— *Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE)* vārdā – *E. Bourtzalas* un *M. Fefes*, *dikigoroi*,

— Grieķijas valdības vārdā – *G. Skiani* un *M. Germani*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā – *L. Flynn* un *I. Zervas*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – grieķu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 3. punkta pēdējo teikumu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Trapeza Eurobank Ergasias AE* (turpmāk tekstā – "*Eurobank*"), no vienas puses, un *Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE)* (turpmāk tekstā – "*ATE*") un *P. Sidiropoulos*, no otras puses, par hipotēkas, ko *ATE* bija reģistrējusi attiecībā uz *P. Sidiropoulos* piederošo nekustamo īpašumu, spēkā esamību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88]. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 1. panta b), c) un f) punktā ir paredzēts:

"Šajā regulā:

b) "pastāvošais atbalsts" ir:

i) [..] jebkāds atbalsts, kas pastāvējis pirms Līguma stāšanās spēkā attiecīgajās dalībvalstīs, t. i., atbalsta programmas un individuālais atbalsts, kas ieviests pirms Līguma stāšanās spēkā un ko joprojām piemēro pēc Līguma stāšanās spēkā;

[..]

iv) atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu saskaņā ar 15. pantu;

[..]

c) "jauns atbalsts" ir atbalsts, [..] kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi;

[..]

f) "nelikumīgs atbalsts" ir jauns atbalsts, kas ieviests, pārkāpjot [EKL 88. pantu]".

4 Šīs regulas 3. pantā ir noteikts:

"Atbalstu, par kuru ir jāpaziņo saskaņā ar 2. panta 1. punktu, neievieš, kamēr Komisija nav pieņēmusi lēmumu, kas atļauj šādu atbalstu, vai kamēr nav uzskatāms, ka šāds lēmums pieņemts."

5 Minētās regulas 15. pants ir formulēts šādi:

"1. Uz Komisijas tiesībām atgūt atbalstu attiecas desmit gadu noilguma periods.

2. Noilguma periods sākas dienā, kad nelikumīgais atbalsts piešķirts saņēmējam vai nu kā individuāls atbalsts, vai arī kā atbalsts saskaņā ar atbalsta shēmu. [..]

3. Jebkāds atbalsts, attiecībā uz kuru ir beidzies noilguma periods, uzskatāms par pastāvošu atbalstu."

6 Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu [..] Nr. 659/1999 (OV L 140, 1. lpp.), 4. panta 1. punktā ir noteikts:

"[..] izmaiņas esošajā atbalstā ir jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. [..]"

Grieķijas tiesības

7 *ATE* tika izveidota ar Likumu Nr. 4332/1929 (1929. gada 16. augusta *FEK A'* 283). Šī likuma 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ar šo tiek izveidota neatkarīga sabiedriskās lietderības bankas iestāde ar juridisko adresi Atēnās un ar nosaukumu "[*ATE*]", kuras uzdevumos ietilpst lauksaimniecības kreditēšana jebkādā veidā, kooperatīvo organizāciju atbalstīšana un lauksaimniecības vispārējās darbības un saistīto darījumu attīstības apstākļu uzlabošana."

8 Lai kompensētu ar lauksaimniecības aizdevumu piešķiršanu saistītos paaugstinātos riskus, minētā likuma 12. pantā un 13. panta 1. punktā *ATE* tika piešķirtas īpašas privilēģijas (turpmāk tekstā – "pamatlietā aplūkojamās privilēģijas"), proti, tostarp:

— tiesības reģistrēt hipotēku uz savu parādnieku, lauksaimnieku vai citu personu, kas veic saistītu darbību, nekustamo īpašumu, nenoslēdzot hipotēkas līgumu ar tiem;

— tiesības veikt piespiedu izpildi saskaņā ar privāttiesisku līgumu, kā, piemēram, aizdevuma līgumu, kurš pats par sevi ir uzskatāms par izpildu dokumentu, un

— šādas hipotēkas reģistrēšanas, kā arī šādas piespiedu piedziņas īstenošanas atbrīvošana no visiem nodokļiem un nodevām.

9 1987. gadā *ATE* darbības mērķis tika paplašināts, ietverot visa veida bankas darbību veikšanu.

10 Likuma Nr. 1914/1990 (1990. gada 17. decembra *FEK A'* 178) 26. panta 1. un 4. punktā ir noteikts:

"[*ATE*] kļūst par akciju sabiedrību brīdī, kad saskaņā ar atbilstošajām tiesību normām akciju sabiedrību tiesiskajā regulējumā *Oficiālajā Vēstnesī* tiek publicēti tās jaunie statūti, kuri sešu mēnešu laikā pēc šī likuma publicēšanas ir sagatavoti atbilstoši banku akciju sabiedrību tiesiskajam regulējumam, kuru finanšu un lauksaimniecības ministri apstiprina ar starpministriju dekrētu.

[..]

Visas speciālās normas attiecībā uz [*ATE*], kurās ir atsauce it īpaši uz tās materiālajām un procesuālajām privilēģijām, nodokļu un cita veida atbrīvojumiem, tās izsniegto kredītu nodrošinājumu, un, vispārīgi, uz jebkādu priekšmetu, uz kuru tai ir tiesības un pienākumi, paliek spēkā un tiek piemērotas bez izmaiņām [..]."

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

11 *ATE* un *P. Sidiropoulos* 2001. gadā noslēdza aizdevuma līgumu un 2003. gadā – līgumu par kredītlīnijas atvēršanu, lai apmierinātu *P. Sidiropoulos* lauku saimniecības vajadzības. Savu prasījumu nodrošinājumam *ATE* pēc minēto līgumu noslēgšanas reģistrēja hipotēku uz sava parādnieka lauksaimniecības zemi.

12 *Eurobank*, akciju sabiedrības formā izveidota banka, arī bija *P. Sidiropoulos* kreditore. Pamatojoties uz šo statusu, *Eurobank* bija iesniegusi *Eirinodikeio Dramas* (Dramas miertiesa) pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, kurš tika apmierināts.

13 Pamatojoties uz minēto maksājuma rīkojumu, *Eurobank* uzsāka piespiedu piedziņas procedūru attiecībā uz *P. Sidiropoulos* lauksaimniecības zemi. Šajā procedūrā pieteicās arī citi kreditori, kuru vidū bija arī *ATE*, kura, pateicoties savai hipotēkai, ieguva privileģētā kreditora statusu. Tā kā zemes gabala pārdošanas cena bija zemāka par kopējo *ATE* prasījumu summu, *Eurobank* netika iekļauta privileģēto kreditoru sarakstā un līdz ar to tās aizdevumi netika atmaksāti.

14 *Eurobank* apstrīdēja *Monomeles Protodikeio Dramas* (Dramas pirmās instances tiesa viena tiesneša sastāvā) statusu, kas *ATE* tika piešķirts kreditoru sarakstā, apgalvojot, ka *ATE* reģistrētā hipotēka ir pretrunā EKL 87. pantam un ka tā tādējādi ir atzīstama par spēkā neesošu. Minētā tiesa noraidīja šo prasību.

15 *Eurobank* par šo nolēmumu iesniedza apelācijas sūdzību *Monomeles Efeteio Thrakis* (Trāķijas apelācijas instances tiesa viena tiesneša sastāvā), kas nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) a) Vai [EKL 87. panta 1. punkts] ir piemērojams materiālajām un procesuālajām priekšrocībām, kas [*ATE*] ir piešķirtas ar Likuma Nr. 4332/1929 12. pantu un 13. panta 1. punktu, [aplūkojot tos kopā ar] Likuma Nr. 1914/1990 26. panta 1. punktu?

b) Vai šādi ierobežojumi ir piemērojami arī tad, ja tiek nolemts, ka [*ATE*] atbilstoši saviem statūtiem turpina veikt “sabiedriski lietderīgu” darbību?

2) Apstiprinošas atbildes uz pirmā jautājuma a) un b) daļu gadījumā, vai Grieķijas Republikai ir pienākums izpildīt [EKL 88. panta 3. punktā] paredzēto procedūru, lai varētu saglabāt spēkā iepriekš minētās privilēģijas?

3) Vai šajā lietā šai iesniedzējtiesai nebūtu jāpiemēro Likuma Nr. 4332/1929 12. panta un 13. panta 1. punkta normas, kuras, iespējams, ir pretrunā [EKL 87. panta 1. punktam] un [88. panta 3. punktam]?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma a) daļu

16 Sava pirmā jautājuma a) daļā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanas jomā ietilpst tādas kādai bankai piešķirtas privilēģijas kā tiesības vienpusēji reģistrēt hipotēku uz lauksaimniekiem vai citām personām, kas veic ar lauksaimniecisko darbību saistītu darbību, piederošo nekustamo īpašumu, tiesības uzsākt piespiedu piedziņu saskaņā ar parastu privāttiesisku līgumu un šīs hipotēkas reģistrācijas un piespiedu piedziņas atbrīvošana no nodokļiem un nodevām.

17 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai pasākums kā valsts atbalsts ietilptu EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā, pirmkārt, tam ir jābūt saistītam ar valsts iejaukšanos vai valsts līdzekļu izmantošanu, otrkārt, šim iejaukšanās gadījumam jābūt tādam, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, treškārt, tam jābūt tādam, ar ko tiek radīta priekšrocība tā saņēmējam, un, ceturtkārt, tam jābūt tādam, ar ko tiek izkropļota konkurence vai tiek radīti draudi to izkropļot, ievērojot, ka visiem šiem nosacījumiem ir jābūt izpildītiem kumulatīvi (skat. it īpaši spriedumu Komisija/*Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38. un 39. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

18 Vispirms attiecībā uz nosacījumu par valsts iejaukšanos vai valsts līdzekļu izmantošanu ir jāatgādina, ka vienīgi priekšrocības, kas tieši vai netieši tiek piešķirtas no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izmaksas valstij, ir jāuzskata par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Proti, no šīs tiesību normas formulējuma un no procesuālajām normām, kas ieviestas ar EKL 88. pantu, izriet, ka priekšrocības, kas piešķirtas, izmantojot citus, nevis valsts līdzekļus, neietilpst konkrēto tiesību normu piemērošanas jomā (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 99. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

19 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai noteiktu, vai saņēmējam piešķirtā priekšrocība rada slogu valsts budžetam, ir jākonstatē pietiekami cieša saikne starp saņēmējam piešķirto priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šī budžeta, no otras puses (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom* /Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. punkts).

20 Turpinot – attiecībā uz nosacījumu, saskaņā ar kuru attiecīgajam pasākumam ir jārada priekšrocība tā saņēmējam, – ir jāatgādina, ka par atbalstu tiek uzskatīti visu veidu pasākumi, ar kuriem var tieši vai netieši tikt atbalstīti atsevišķi uzņēmumi vai radītas tiem tādas ekonomiskās priekšrocības, ko šie saņēmēji uzņēmumi parastos tirgus apstākļos nebūtu varējuši gūt (spriedums *Ministerio de Defensa* un *Navantia*, C-522/13, EU:C:2014:2262, 21. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

21 Tādējādi par atbalstu it īpaši ir uzskatāmi iejaukšanās pasākumi, kas dažādos veidos samazina izmaksas, kuras parasti apgrūtina uzņēmuma budžetu un kurām līdz ar to ir tāds pats raksturs vai identiska ietekme, lai gan tās netiek sauktas par subsīdijām vārda tiešā nozīmē (spriedums *Ministerio de Defensa* un *Navantia*, C-522/13, EU:C:2014:2262, 22. punkts).

22 Tāpat ir jāatgādina, ka ar EKL 87. pantu ir aizliegts atbalsts, "ar ko tiek dota priekšroka konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai", t.i., selektīvs atbalsts (spriedums *P*, C-6/12, EU:C:2013:525, 17. punkts). Līdz ar to priekšrocības, kas izriet no vispārēji piemērojama pasākuma, kurš bez izņēmuma ir piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem, nevar tikt uzskatītas par valsts atbalstu šīs tiesību normas izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu Itālija/Komisija, C-66/02, EU:C:2005:768, 99. punkts).

23 Visbeidzot, runājot par nosacījumiem saistībā ar ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un konkurences traucējuma risku, ir jāatgādina, ka, lai valsts pasākums varētu tikt atzīts par valsts atbalstu, ir nevis jāpierāda, ka atbalsts patiešām ietekmē tirdzniecību dalībvalstu starpā un traucē konkurencei, bet tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci (spriedums *Libert* u.c., C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

24 It īpaši, ja dalībvalsts piešķirtais atbalsts stiprina uzņēmuma stāvokli salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kuri konkurē Savienības iekšējā tirgū, var tikt uzskatīts, ka minētais atbalsts ietekmē šos uzņēmumus (spriedums *Libert* u.c., C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Turklāt nav nepieciešams, lai uzņēmums, kas gūst labumu, pats piedalītos tirdzniecībā Savienības iekšējā tirgū. Proti, kad dalībvalsts piešķir atbalstu uzņēmumam, tās iekšējā darbība var saglabāties vai palielināties, tādējādi samazinot citās dalībvalstīs reģistrēto uzņēmumu iespējas iekļūt attiecīgās dalībvalsts tirgū. Turklāt kāda uzņēmuma pozīciju nostiprināšana, ja tas līdz tam nav bijis Savienības iekšējās tirdzniecības dalībnieks, var to nostādīt situācijā, kas ļaus tam iekļūt citas dalībvalsts tirgū (spriedums *Cassa di Risparmio di Firenze* u.c., C-222/04, EU:C:2006:8, 143. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

26 Lai varētu atbildēt uz uzdoto jautājumu, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā šī sprieduma iepriekšējos punktos norādīto judikatūru, tādas kādai sabiedrībai piešķirtas privilēģijas kā pamatlietā aplūkotās atbilst visiem četriem EKL 87. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, lai tās varētu tikt atzītas par valsts atbalstu šīs tiesību normas izpratnē, vienlaikus ievērojot šādas interpretācijas norādes.

27 Nevar tikt izslēgts, ka privilēģijas, kuras atbilstoši Likumam Nr. 4332/1929 ir tikušas piešķirtas *ATE*, varētu ietilpt EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

28 Vispirms – šīs privilēģijas, it īpaši, ņemot vērā minētajā likumā paredzēto atbrīvojumu no nodevām, var liegt dalībvalsts kasei zināmus naudas līdzekļus un līdz ar to samazināt tās budžetu. Tāpat šāds atbrīvojums var atvieglot nastu, kas parasti gulstas uz bankas budžetu, tādējādi piešķirot tai ekonomisku priekšrocību pār tās konkurentiem. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem neizriet, ka citas bankas arī būtu saņēmušas šādu atbrīvojumu, kas liecina par to, ka šim pasākumam ir selektīvs raksturs. Visbeidzot, nevar tikt izslēgts, ka minētais atbrīvojums kopā ar citām privilēģijām, kas ir piešķirtas ar Likumu Nr. 4332/1929, nostiprina *ATE* stāvokli salīdzinājumā ar konkurējošajām bankām, kuras darbojas tirdzniecībā Savienības iekšējā tirgū, un ka tas varētu apgrūtināt citās dalībvalstīs dibināto banku ienākšanu attiecīgās dalībvalsts tirgū.

29 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmā jautājuma a) daļu ir jāatbild, ka EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanas jomā var ietilpt tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās, atbilstoši kurām bankai ir tiesības vienpusēji reģistrēt hipotēku uz lauksaimniekiem vai citām personām, kas veic ar lauksaimniecisko darbību saistītu darbību, piederošo nekustamo īpašumu, tiesības uzsākt piespiedu piedziņu saskaņā ar parastu privāttiesisku līgumu, kā arī tiesības tikt atbrīvotai no nodokļiem un nodevām saistībā ar šo reģistrāciju. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai tas tā ir pamatlietā.

Par pirmā jautājuma b) daļu

30 Sava pirmā jautājuma b) daļā iesniedzējtiesa jautā, kāda ietekme saistībā ar atbildi, kas jāsniedz uz pirmā jautājuma a) daļu, ir tam, ka tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās, kas atbilstoši valsts tiesību aktiem tās izveides brīdī ir tikušas piešķirtas neatkarīgai sabiedriskās lietderības bankai, ņemot vērā tās ar lauksaimniecības aizdevumiem saistīto darbību un tai uzticētos īpašos uzdevumus, joprojām ir spēkā pat pēc tam, kad šīs bankas funkcijas ir tikušas paplašinātas, paredzot visa veida bankas darbību veikšanu, un minētā banka ir kļuvusi par akciju sabiedrību.

31 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē nav uzskatāmi pasākumi, kas tiek uzskatīti par kompensāciju attiecībā uz saņēmēju uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem, lai pildītu sabiedrisko pakalpojumu saistības, tā, ka šie uzņēmumi patiesībā negūst finansiālas priekšrocības un minētās kompensācijas mērķis nav radīt šiem uzņēmumiem labvēlīgākus konkurences apstākļus salīdzinājumā ar konkurējošiem uzņēmumiem (spriedums *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, EU:C:2010:335, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 Tiesa ir arī precizējusi, ka, lai konkrētā gadījumā šādu kompensāciju varētu nekvalificēt par valsts atbalstu, ir jābūt izpildītiem vairākiem nosacījumiem (spriedums *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, EU:C:2010:335, 36. punkts).

33 Pirmkārt, šādu kompensāciju saņemošajam uzņēmumam faktiski ir jābūt uzliktām sabiedrisko pakalpojumu saistībām un šīm saistībām ir jābūt skaidri definētām. Otrkārt, lai izvairītos no ekonomisko priekšrocību piešķiršanas saņēmējam uzņēmumam salīdzinājumā ar konkurējošajiem uzņēmumiem, kompensāciju aprēķināšanas parametriem jābūt iepriekš objektīvi un caurredzami noteiktiem. Treškārt, kompensācija nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai segtu visas vai daļu no

izmaksām, ko ir radījusi sabiedrisko pakalpojumu saistību izpilde, ievērojot ar to saistītos ienākumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi. Ceturtkārt, minētā kompensācija ir jānosaka, pamatojoties uz tādu izmaksu analīzi, kas saistību izpildē rastos vidusmēra uzņēmumam, kurš ir labi pārvaldīts un pietiekami nodrošināts ar nepieciešamajiem līdzekļiem, lai ievērotu attiecīgās sabiedriskajiem pakalpojumiem izvirzītās prasības, ņemot vērā attiecīgus ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi (spriedums *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, EU:C:2010:335, 37.–40. punkts un tajos minētā judikatūra).

34 Līdz ar to iesniedzējtiesai, ņemot vērā šī sprieduma iepriekšējos punktos minēto judikatūru, ir jāizvērtē, vai tostarp pēc *ATE* darbības paplašināšanas un tās statūtu grozījumiem pamatlietā aplūkojamās privilēģijas ir uzskatāmas par kompensāciju attiecībā uz šīs bankas sniegtajiem pakalpojumiem, lai pildītu sabiedrisko pakalpojumu saistības.

35 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmā jautājuma b) daļu ir jāatbild, ka atbildi uz pirmā jautājuma a) daļu var ietekmēt tas, ka tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās, kas atbilstoši valsts tiesību aktiem tās izveides brīdī ir tikušas piešķirtas neatkarīgai sabiedriskās lietderības bankai, ņemot vērā tās ar lauksaimniecības aizdevumiem saistīto darbību un tai uzticētos īpašos uzdevumus, joprojām ir spēkā pat pēc tam, kad šīs bankas funkcijas ir tikušas paplašinātas, paredzot visa veida bankas darbību veikšanu, un minētā banka ir kļuvusi par akciju sabiedrību. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos un tiesību apstākļus, ir tikuši izpildīti visi četri kumulatīvie nosacījumi, kas atbilstoši Tiesas judikatūrai ļauj uzskatīt, ka minētās privilēģijas ir kompensācija attiecībā uz šīs bankas sniegtajiem pakalpojumiem, lai pildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, un ka tās tādējādi nav kvalificējamas par valsts atbalstu.

Par otro jautājumu

36 Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā, šīs privilēģijas ieviesušajai dalībvalstij ir jāievēro EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra.

37 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka EKL 88. pantā ir noteiktas atsevišķas procedūras atkarībā no tā, vai atbalsts ir pastāvošs vai jauns. Lai gan jauns atbalsts saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu ir iepriekš jāpaziņo Komisijai un tas nevar tikt īstenots, pirms procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu, pastāvošs atbalsts saskaņā ar EKL 88. panta 1. punktu var tikt likumīgi īstenots, kamēr Komisija nav konstatējusi tā nesaderību (spriedums *Kremikovtzi*, C-262/11, EU:C:2012:760, 49. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi EKL 88. panta 3. punktā valstu tiesām nav piešķirtas pilnvaras aizliegt pastāvoša atbalsta īstenošanu (spriedums *P*, C-6/12, EU:C:2013:525, 41. punkts).

38 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās var tikt uzskatītas par pastāvošu atbalstu vai nē.

39 Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punktu atbalsts var tikt atzīts par pastāvošu atbalstu vai nu tad, ja tas ir ticis piešķirts pirms Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī un turpina būt piemērojams pēc šī datuma un nav ticis vēlāk grozīts, vai arī tad, ja tas ir ticis piešķirts pēc Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī, bet ir beidzies minētās regulas 15. panta 3. punktā paredzētais desmit gadu noilguma termiņš.

40 Līdz ar to iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, pirmkārt, vai, ņemot vērā tostarp norādes, kas iepriekš ir tikušas atgādinātas, izskatot pirmo jautājumu, attiecīgās privilēģijas, kas ir tikušas piešķirtas *ATE* tās izveides 1929. gadā brīdī, atbilst valsts atbalsta kvalifikācijai EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kā rezultātā šīs privilēģijas, kas ir tikušas ieviestas pirms Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī, ir uzskatāmas par pastāvošu atbalstu.

41 Ja tas tā ir, minētajai tiesai ir jāizvērtē, otrkārt, vai, ņemot vērā saistībā ar *ATE* veiktās izmaiņas 1987. un 1990. gadā un it īpaši tās darbības paplašināšanu, var tikt uzskatīts, ka sākotnēji piešķirtās privilēģijas ir tikušas grozītas to paplašināšanas attiecībā uz citām kredītdarbībām, kas nav sākotnēji paredzētās, dēļ. Ja izrādītos, ka tas tā ir, dalībvalstij principā bija jāievēro EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra. Taču pretējā gadījumā minētā procedūra nebija jāievēro.

42 Turklāt, ja iesniedzējtiesa secinātu, ka attiecīgās privilēģijas to piešķiršanas *ATE* brīdī nebija uzskatāmas par valsts atbalstu, bet ka tās par tādām kļuva pēc *ATE* darbības paplašināšanas un tās statūtos izdarītajiem grozījumiem pēc Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī, pamatlietā aplūkojamās privilēģijas principā nebūtu uzskatāmas par pastāvošu atbalstu.

43 Ņemot to vērā, tās tomēr varētu tikt uzskatītas par pastāvošu atbalstu, ja, kā ir ticis atgādināts šī sprieduma 39. punktā, būtu beidzies Regulas Nr.°659/1999 15. panta 3. punktā paredzētais noilguma termiņš. Šādā gadījumā dalībvalstij nebūtu pienākuma ievērot EKL 88. panta 3. punktā paredzēto iepriekšējās pārbaudes procedūru.

44 Pretējā gadījumā, ja šis noilguma termiņš vēl nebūtu beidzies, attiecīgās privilēģijas būtu uzskatāmas par jaunu atbalstu un attiecīgajai dalībvalstij, kā tas izriet no šī sprieduma 37. punkta, būtu jāievēro EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra.

45 Līdz ar to šī sprieduma 41. un 42. punktā minētajos gadījumos iesniedzējtiesai būs jāizvērtē, vai pamatlietā pastāvošajos apstākļos minētais noilguma termiņš ir beidzies vai nē.

46 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā, šīs privilēģijas ieviesušajai dalībvalstij ir jāievēro EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra, ar nosacījumu, ka šīs privilēģijas ir kļuvušas par jaunu atbalstu pēc Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī un ka nav beidzies Regulas Nr. 659/1999 15. panta 3. punktā paredzētais noilguma termiņš; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par trešo jautājumu

47 Trešajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās nav saderīgas ar minētajām tiesību normām, iesniedzējtiesai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām minētās privilēģijas ir tikušas izveidotas.

48 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka atbilde uz šo jautājumu iesniedzējtiesai var būt noderīga tikai tad, ja runa ir par jaunu valsts atbalstu Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē.

49 Kā izriet no šī sprieduma 37. punkta, EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra ir attiecināma tikai uz jaunu atbalstu.

50 No EKL 88. panta 3. punkta un Regulas Nr. 659/1999 3. panta izriet, ka jauns atbalsts nevar tikt īstenots, pirms Komisija nav pieņēmusi lēmumu par tā atļaušanu.

51 No tā izriet, ka jauns atbalsts, kas ir ticis ieviests, neievērojot EKL 88. panta 3. punktā paredzētos pienākumus, ir nelikumīgs. Šādu interpretāciju apstiprina arī Regulas Nr. 659/1999 1. panta f) punkts (spriedums *Residex Capital IV*, C-275/10, EU:C:2011:814, 28. punkts).

52 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valstu tiesām saskaņā ar savas valsts tiesībām ir jāizdara secinājumi gan attiecībā uz atbalsta pasākumu īstenošanas aktu spēkā esamību, gan attiecībā uz pretēji šai tiesību normai piešķirtā finansiālā atbalsta atgūšanu (spriedums *Xunta de Galicia*, C-71/04, EU:C:2005:493, 49. punkts).

53 No tā izriet, ka, ja attiecīgā dalībvalsts nav ievērojusi EKL 88. panta 3. punktu, iesniedzējtiesai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām ir tikušas ieviestas nelikumīgās privilēģijas.

54 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja iesniedzējtiesa uzskata, ka attiecīgās privilēģijas, ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi, ir uzskatāmas par jaunu valsts atbalstu, tai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām ir tikušas ieviestas šīs privilēģijas, ņemot vērā to nesaderību ar Līguma tiesību normām.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā piemērošanas jomā var ietilpt tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās, atbilstoši kurām bankai ir tiesības vienpusēji reģistrēt hipotēku uz lauksaimniekiem vai citām personām, kas veic ar lauksaimniecisko darbību saistītu darbību, piederošo nekustamo īpašumu, tiesības uzsākt piespiedu piedziņu saskaņā ar parastu privāttiesisku līgumu, kā arī tiesības tikt atbrīvotai no nodokļiem un nodevām saistībā ar šo reģistrāciju. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai tas tā ir pamatlietā;

2) atbildi uz pirmā jautājuma a) daļu var ietekmēt tas, ka tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās, kas atbilstoši valsts tiesību aktiem tās izveides brīdī ir tikušas piešķirtas neatkarīgai sabiedriskās lietderības bankai, ņemot vērā tās ar lauksaimniecības aizdevumiem saistīto darbību un tai uzticētos īpašos uzdevumus, joprojām ir spēkā pat pēc tam, kad šīs bankas funkcijas ir tikušas paplašinātas, paredzot visa veida bankas darbību veikšanu, un minētā banka ir kļuvusi par akciju sabiedrību. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos un tiesību apstākļus, ir tikuši izpildīti visi četri kumulatīvie nosacījumi, kas atbilstoši Tiesas judikatūrai ļauj uzskatīt, ka minētās privilēģijas ir kompensācija attiecībā uz šīs bankas sniegtajiem pakalpojumiem, lai pildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, un ka tās tādējādi nav kvalificējamas par valsts atbalstu;

3) EKL 87. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tādas privilēģijas kā pamatlietā aplūkojamās ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā, šīs privilēģijas ieviesušajai dalībvalstij ir jāievēro EKL 88. panta 3. punktā paredzētā iepriekšējās pārbaudes procedūra, ar nosacījumu, ka šīs privilēģijas ir kļuvušas par jaunu atbalstu pēc Līguma spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī un ka nav beidzies Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88]. panta piemērošanai, 15. panta 3. punktā paredzētais noilguma termiņš; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;

4) EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja iesniedzējtiesa uzskata, ka attiecīgās privilēģijas, ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi, ir uzskatāmas par jaunu valsts atbalstu, tai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām ir tikušas ieviestas šīs privilēģijas, ņemot vērā to nesaderību ar Līguma tiesību normām.

[Paraksti]